

Grundläggande granskning av socialnämnden 2023

Strömsund kommun



Building a better
working world

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionsred är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Bakgrund.....	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	4
1.4.	Revisionskriterier.....	4
1.5.	Genomförande	6
2.	Granskningsresultat.....	7
2.1.	lakttagelser	7
3.	Sammanfattande bedömning.....	9

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Begreppet all verksamhet avser den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bl. a. i kommunallagen 6 kap. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt god revisionsred (2022) ska den grundläggande granskningen ge en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen ska vara inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen tar sin utgångspunkt i *God revisionsred*, samt de risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2023.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är översiktligt bedöma om socialnämnden har säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Utifrån syftet besvarar vi följande revisionsfrågor i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredsställande

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har nämnden säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser socialnämnden och är främst avgränsad till år 2023. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer. Eftersom granskningen är översiktlig bedömer vi ändamålsenlighet, ekonomiskt tillfredställande, intern kontroll på en övergripande nivå.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policy och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §, om att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämndernas ansvar för styrning och intern kontroll
- ▶ God revisionsred 2022
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ▶ Kommunens styr- och ledningssystem.
- ▶ COSO-ramverket

1.5. Reglemente för socialnämnden

Enligt socialnämndens reglemente (KF 2017) ska verksamhetsområdena bedrivas i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt, samt den lagstiftning och de föreskrifter som gäller för verksamheterna.

Nämnden ansvarar för socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen om vård av missbrukare i vissa fall, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga samt ärenden enligt föräldrabalken.

1.5.1. Kommunspecifik styrmodell

Enligt fullmäktiges budget för 2023 (KF 2022-06-08) ska varje nämnd och styrelse ansvara för att genomföra fullmäktiges inriktningar och prioriterade mål. Nämnd och styrelse ska utifrån fullmäktiges prioriterade mål ta fram effektmål för sin verksamhet.

Uppföljning ska omfatta arbetet med kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar och det egna arbetet enligt reglementet. Rapporteringen ska innehålla viktiga mätresultat, analyser och kommentarer som förklarar resultatet och dess betydelse för den egna verksamheten och kommunen som helhet.

1.5.2. Ekonomisk process-budget, mål och uppföljning

Styrning finns mer detaljerat beskrivet i kommunfullmäktiges antagna styrdokument *Ekonomisk process - budget, mål och uppföljning*. Styrdokumentet antogs 2014 och anger arbetsordningen för nämndernas arbete med mål och ekonomi utifrån tre verksamhetsfaser 1) före verksamhetsåret, 2) under verksamhetsåret och 3) efter verksamhetsåret.

Före verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Under hösten lägga fram förslag på mål och budget för kommande år
- ▶ Välja ut ett begränsat antal mål som ska redovisas till kommunfullmäktige

Under verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Följa upp sin verksamhet månadsvis i verksamhetsprognoser per februari, april, augusti och oktober
- ▶ Göra tertialuppföljning per sista april och augusti och inkludera en beskrivning på målluppfyllelsen

Efter verksamhetsåret ska:

- ▶ Nämnder lämnar in redovisning av målluppfyllelse, verksamhetsberättelse och annat underlag som begärs till kommunledningsförvaltningen
- ▶ Ekonomiavdelningen gör ett bokslut till kommunen och därefter sammanställer en årsredovisning

1.5.3. Reglemente för intern kontroll

Arbetet med intern kontroll regleras av fullmäktiges fastställda reglemente från 2012. Syftet med reglementet är att nämnder och styrelsen ska ha en tillfredställande internkontroll. Nämnder och styrelsen ska årligen upprätta och fastställa en plan för den interna kontrollen i enlighet med reglementet. De ska till kommunstyrelsen delge internkontrollplanen och ansvara för genomförandet av den. Nämnder ska vid behov vidta åtgärder vid varje identifierad brist.

1.5.4. Handbok för intern kontroll

Vid arbetet med en intern kontrollplan ska en handbok om intern kontroll tillämpas parallellt. Handboken är beslutad 2020 och innehåller revideringar av tidigare styrdokument inom intern kontroll. I den framgår en ytterligare beskrivning på en arbetsmetodik som gäller för en risk- och konsekvensanalys. Analysen ska baseras på risker som bedöms enligt olika sannolikhetsskalor och olika konsekvensnivåer.

1.6. Genomförande

Vi har i huvudsak utfört granskningen genom dokumentgranskning (tex styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och årsrapporter/verksamhetsberättelser).

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt		Iakttagelse	Hänvisning till protokoll och EY:s kommentar
1. Styrning av verksamhet	a) Beslutat om effektmål utifrån fullmäktiges prioriterade mål	✓	2022-10-19 § 132
	b) Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	✓	2022-10-19 § 132
	c) När måluppfyllelse	—	Nämnden rapporterar att: <ul style="list-style-type: none"> • 8 mål uppnås • 3 mål <i>delvis</i> uppnås • 3 mål <i>inte</i> uppnås
	d) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse	✓	I uppföljningen av målen anges analyser av orsaker till måluppfyllelsen och vilka förbättringsåtgärder som behöver vidtas för att nå högre måluppfyllelse.
2. Uppföljning av verksamhet	a) Följt upp verksamhet i en årsrapport eller motsvarande	✓	Vid sammanträdet 2024-02-21 § 17 följde nämnden upp årsrapporten. Ett av målen följdes inte upp i årsrapporten där målet följdes upp vid sammanträdet 2024-03-27 § 38.
	b) Följt upp verksamhet i en delårsrapport	—	2023-05-24 § 65, april 2023-09-19 § 104, augusti Endast 6 av 14 mål följs upp i delårsrapporten per augusti. Nämnden prognostiserar att 4 mål uppnås, 1 mål uppnås delvis, och 1 mål uppfylls inte.
3. Styrning av ekonomi	a) Beslutat om en budget för innevarande år inom tilldelad ram	✓	2022-10-19 § 132 Beslut om budget 2023
	b) När målen för ekonomin (inkl. budget)	—	Nämnden redovisar ett underskott med -11,2 mnkr som motsvarar 3 % under budgeten.
	c) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande	✓	Enligt nämndens månadsrapport per oktober 2023-11-14 § 135, pågår åtgärder inom förvaltningen för att uppnå en ekonomi i balans.

	måluppfyllelse avseende ekonomi		
4. Uppföljning av ekonomi	a) Följt upp ekonomin i en delårsrapport	✓	2023-05-24 § 65, april 2023-09-19 § 103, augusti Nämnden prognostiserar enligt delårsrapporten per augusti ett underskott med -17,2 mnkr för helåret.
	b) Följt upp ekonomin i månadsrapport	✓	2023-03-22 § 31, februari 2023-11-14 § 135, oktober
	c) Följt upp ekonomin i en årsrapport	✓	2024-02-21 § 16
5. Intern kontroll	a) Genomfört en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi	✓	Nämndens internkontrollplan innehåller en riskanalys avseende nämndens verksamhet och ekonomi.
	b) Beslutat om en internkontrollplan	✓	2022-12-14 § 168 Beslut om internkontrollplan 2023. I planen beskrivs vilka områden som ska kontrolleras. Det är dock inte tydligt vilka kontrollmoment som planeras att genomföras.
	c) Följt upp internkontrollplane n	✓	2024-01-24 § 3
	d) Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	✓	Nämnden har vid uppföljning av internkontrollplan gett förvaltningen i uppdrag att vidta åtgärder vid identifierade brister.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse,  = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning är att socialnämnden *delvis* säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt? <i>(Baseras på kontrollpunkt 1a, 1b, 1c, 2a & 2b)</i>	Delvis	Bedömningen baseras på att nämnden har antagit effektmål utifrån fullmäktiges prioriterade mål. Bedömningen baseras även på att nämnden har följt upp målen i enlighet med fullmäktiges styrmodell. Nämnden uppnår <i>delvis</i> god måluppfyllelse. Analyser och förbättringsåtgärder för att nå högre måluppfyllelse framgår i nämndens måluppföljning.
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar? <i>(Baseras på kontrollpunkt 3a, 3b, 3c, 4a & 4b)</i>	Delvis	Bedömningen baseras på att nämnden har antagit en budget och följt upp den i enlighet med fullmäktiges styrmodell. Bedömningen baseras även på att nämnden redovisar ett underskott med -11,4 mnkr. Samtidigt pågår det inom förvaltningen åtgärder för att nå en ekonomi i balans.
Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? <i>(Baseras på kontrollpunkt 5a, 5b, 5c & 5d)</i>	Ja	Bedömningen baseras på att nämnden har utifrån riskanalys antagit en internkontrollplan och följt upp den. Bedömningen baseras även på att nämnden har vid uppföljningen av planen har uppdragit förvaltningen att åtgärda identifierade brister. Att tydliggöra vilka kontrollmoment i planen som planeras att genomföras ser vi som ett utvecklingsområde.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden att:

- ▶ Säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans
- ▶ Säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas för att nå önskad måluppfyllelse
- ▶ Tydliggöra i internkontrollplanen vilka kontrollmoment som planeras att genomföras

Strömsund april 2024

Samuel Larsson
Verksamhetsrevisor

Per Stålberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor